

Elisabeta POP

Oradea

Shakespeare în musical

Încep prin a vă spune că am văzut premiera spectacolului **Nevestele vesele din Windsor** în noiembrie și apoi, în ianuarie, a 10-a reprezentație. Și bine am făcut, fiindcă m-am convins încă și încă o dată, că e excelentă ideea, atunci când vrei să scrii despre un spectacol, să-l vezi la un interval ceva mai mare de la premieră. Am avut și eu plăcuta surpriză să văd un spectacol infinit mai strâns, mai închegat, dezinhibat de emoțiile copleșitoare ale premierei (și încă una într-un Festival Național!), un spectacol care se joacă mereu cu sala plină și cu un succes de public pe care, de altfel, au scontat și directorii instituției.

S-ar putea ca unii, inițial, să fi venit la spectacol să vadă clasică și totodată celebra comedie shakespeariană, dar cei care vin acum sigur știu că se află în fața unui spectacol muzical, acest gen modern și foarte gustat, mai ales de publicul tânăr.

Spectacolul, realizat într-un timp record (se cuvine să-i cer aici, public, scuze lui Victor, pentru îndoielile mele că ar putea face atât de repede un spectacol de o asemenea anvergură) și, judecând după rezultate, acesta s-a dovedit nu doar scurt, cât să nu obosească, ci și bun și vesel, să placă, să atragă un public care, de ce să nu recunoaștem, s-a cam îndepărtat de teatru...

Văzând distribuția, ca una care cunoaște bine trupa, mi-am pus, firește, întrebarea, de ce un actor – bun de altfel – ca Daniel Vulcu a fost distribuit în grăsanul, în dolofanul Falstaff, când el, multă vreme idolul orădencilor (acum aud că i-a luat locul Richard Balint), are încă o siluetă de invidiat. Explicația e simplă: actorul are de cântat și Vulcu cântă foarte bine. Și, desigur, cum vom vedea, miza acestui spectacol e puțin schimbată, nu silueta lui Falstaff e lucrul cel mai important aici...De altfel, Vulcu și-a gândit milimetric partitura, nepierzând din vedere apucăturile grosolanului curtean, un nobil care a uitat de mult ce înseamnă adevărata noblețe. Actorul are destul umor și în mai toate aparițiile aduce o trăsătură nouă, pe cât posibil numai a lui, în creionarea simpaticului personaj.

Spectacolul, să spunem de la bun început, ni s-a părut foarte bun, dacă ne raportăm la alte spectacole de gen de la noi. Regizorul – și scenograful, ei, da, scenograful, care, dacă spunem că este Adriana Grand, nu mai trebuie să adăugăm nimic: decorul, recuzita, costumele ironico-satirice, nelegate strict de o epocă sau alta, toate contribuie în mod esențial la reușita spectacolului – și-a făcut, ajutat de câțiva specialiști, o versiune proprie, capabilă să răspundă viziunii lui. A folosit, în acest scop, pe lângă traducerile la îndemână, plus una special comandată, și fragmente scurte din *Henric IV*, spre a întregi, cum știm, fabulosul portret al personajului central, Falstaff.

Daniel VULCU și Corina CERNEA.

Spectacolul începe cu cca 10–12 minute înainte de a bate gongul. Pe scena aproape goală, actorii, viitorii interpreți ai personajelor, acum în costume civile, ca să zic așa, se încălzesc, se mișcă și fac vocalize, adică se pregătesc pentru reprezentație. Publicul intră, își caută locurile, se așază, cumpără programe de sală, apoi îi privește cu interes, unii întrebându-se ce fac pe scenă.

La un anume moment, grupușoarele se strâng, lăsând clar impresia că devin o trupă teatrală. Și încep să cânte un frumos cântec închinat teatrului și slujitorilor lui. *Totus mundus agit histrionem...* E un cântec frumos, pe care interpreții îl cântă din toată inima. Spectacolul poate începe.

N-am să povestesc acum nimic din arhicunoscuta comedie, din care regizorul a păstrat canavaua, brodând pe ea, de dragul înțelegerii acestui timp, cu tot ce ține de realitățile lumii moderne, scene din imediata noastră apropiere: muzica cu decibeli ei asurzitori, revolta împotriva nedreptăților de tot felul, drogurile, șomajul, alcoolul, mania modei, graffiti, internetul cu obsesia „navigării” și a jocurilor, de tot simpatică fiind ideea de a pune în locul literei *a* din „rai” sau „iad”, obișnuitul *a rond* de la computer, apoi agresivitatea, dar mai ales, setea nemăsurată de bani, șantajul și corupția, și, nu în ultimul rând, disprețul pentru legile oricum nedrepte... Și, dacă tot ne adresăm publicului din mileniul trei, de ce să nu înlocuim Falstaff scrisorile către doamne cu două casete video identice pe care, firesc, ele le „citesc” la televizor. Și de ce, mă rog, coșul de rufe în care-l vâra glumețele neveste pe cuceritorul june ofilit, să nu devină tomberon? De nota 10 rămân și văcuțele, aluzie la știm noi ce, două văcuțe pe care le plimbă preotul fără nici o noimă prin scenă când vine la duel... Incredibil, Adriana le-a confecționat din sticle goale de plastic (altă aluzie la sufocanta lume de plastic în care ne ducem zilele), banalele sticle bine așezate, cu dopurile lor colorate, fiind de un efect delicios, vă asigur.

Prima scenă ne face cunoștință cu Falstaff și gașca, banda lui de golani, de derbedei, de pungăși, de trântori, de tâlhari, de nesățioși, de vicioși. Falstaff nu e grăsan, burduhănos, cum spuneam, nu curge osânza pe el, așa cum l-a caracterizat Shakespeare, numindu-l „fătătură de târfă, matahală burtoasă, buhai umplut cu caltaboși, gloabă, flecar” etc. În interpretarea lui Daniel Vulcu, el rămâne, totuși, cum ne vom convinge, până la finalul spectacolului, un trântor păcătos, un hoț la drumul mare, un lacom pus pe odihnă lungă, pe trai bun și muncă deloc, un nepotolit cuceritor care – deși aici mai păstrează urmele unui fost Don Juan – stă cu ochii mai degrabă pe banii doamnelor... vesele, decât pe nurii (cam ofiliți) ai acestora. Banii îl ispitesc pe el, nu sexul...

În scenă intră pe rând, ca locuri, spații de joc, panouri, schelete metalice, toate masive, dar ușor de manevrat. Și povestea începe, derulându-se cu mai mult sau uneori mai moderat haz, dar într-un ritm drăcesc, binevenit, spectacolul fără pauză netrecând de două ore și un sfert. Comicul de situații, numeroase, dacă ar fi să amintim fie și numai cele două vizite ale lui Falstaff la doamna Ford, aparițiile lui în costumul gen Elvis năpădit de gunoarie sau costumația lui în mătușa cea urâtă de Ford, ciomăgeala, avansurile homosexuale ale lui Page, *streeper*-ul care o fură în final pe Anne Page, imaginile de Mona Lisa sau

Marilyn Monroe pe care le visează provincialele madame grăsuțe și, desigur, bune gospodine (și fidele pe deasupra), costumele de la carnaval cu trimiteri spre maimuțările de azi, când toți se visează Michael Jackson sau Elvis Presley sau Superman sau, de ce nu, Harry Potter, apoi travestiul gelosului Ford într-un Domn Brook... japonez – acestui comic savuros i se adaugă cu efecte bine scontate, cel de limbaj: preotul galez Evans și doctorul francez Caius, cei care sunt luați în târbacă de scriitor ca stricători, stâlcitori de limbă; ei bine, cei doi, interpreți își atrag nu o dată aplauzele publicului nu doar pentru caraghioslăcul rostirii, ci și pentru talentul cu care și-au investit personajele cu date noi, pe care de bună seamă nu le găsim în text, pur și simplu. Lor li se alătură cu brio tânăra Ioana Dragoș-Gajdo pe care, inspirat, regizorul a distribuit-o în codoașa Quickly, rol care de obicei îl fac actrițe bătrâne și, dacă se poate, grase. Ei bine, ea este tânără și subțirică, mereu agitată și pusă pe combinat perechi, ea însăși, bănuim, nedându-se în lături de la mici escapade sexi... Aici, recunosc, ar mai fi încăput câteva poante, dar și așa, jocul ei este savuros, confuziile lingvistice (ea e bucătăreasă, doică, jupâneasă la Shakespeare, o bașoldină care-l spală și-l usucă... de bani, nu? pe bătrânul Falstaff) pline de haz, mai ales când înțelesul dat de ea are conotațiile erotico-sexuale ale propriilor obsesii. Actrița face pereche admirabilă mai ales cu Richard Balint, care e pur și simplu irezistibil. Și amândoi cântă foarte bine, songurile lor fiind îndelung aplaudate. De fapt, cântă bine și solista profesionistă, dar și Andrian Locovei și Ovidiu Mihăiță și chiar toți actorii trupei, ținând cont de faptul că nu sunt cântăreți...

E drept că muzicile (Cari Tibor) sunt foarte antrenante și plăcute, nu m-aș mira să devină șlagăre..

Dar dacă a trebuit să evidențiez cu tot dinadinsul pe câțiva dintre interpreți, nu pot spune decât că un asemenea spectacol își datorează reușita nu celor patru care au ieșit oarecum în evidență, ci *totului* și *tuturor*: în rolurile nevestelor, Suzana Macovei și Elvira Platon Râmbu nu fac excese de nici un fel, colorându-și personajele cu câteva date exterioare, vestimentare, și reușind să trezească râsul jucând simplu, sincer, neînzorzonat, într-o înțelegere perfectă a relațiilor cu soții, cu prezumtivul amant, cu lumea dintotdeauna curioasă și bârfitoare. În timp ce una se uită cu dispreț la soțul ei căruia îi plac tinereii (Domnul Page), cealaltă îi servește o lecție exemplară soțului gelos fără motiv.

În rolul lui Ford, mereu gelos și turbat, Ovidiu Mihăiță apare într-un costum galben-lămâie (păi, cum altfel?), actorul fiind într-o agitație perpetuă, iar când revine ca Domnul Brook (în costum japonez, că tot habar n-are prostănacul de Falstaff cu cine are de-a face), actorul afișează un calm oriental, o șiretenie bine studiată.

Petre Ghimbășan, în scurteica lui de papagal, face un Page nu doar cu înclinații perverse, ci și un prostuț incapabil să-și procure un... amarez, sperând ca acesta să devină propriul său ginere... Actorul ne-a obișnuit cu maxima lui seriozitate în abordarea oricărui rol, așa că ne aflăm și aici în fața unui personaj atent gândit și cu migală construit.

Anca Sigmirean (Anne) are apariții puține, dar știe cum să marcheze fiecare intrare, pe bicicletă, graseind dulce, păsărește și ascunzând, vicleană, intențiile de a-i păcăli pe pretendenți... E foarte bine distribuită și efectul aparițiilor ei e sigur. Ea face pandant reușit cu prostănacul logodnic, căruia Pavel Sârghi i-a găsit câteva detalii necaricaturale care-l fac încă mai credibil.

Ion Abrudan, actor cu vastă experiență scenică, construiește un *Shallow* parcimonios, cu poante date prompt, bine studiate, cu umor conținut, cu aluzii bine plasate, prezența lui în scenă netrecând niciodată neobservată. Se simte la el că are la activ zeci și zeci de roluri de comedie.

Grupul pungașilor din banda lui Falstaff e unitar, actorii înțelegând că aici e foarte important să definească o categorie. Cu toate acestea, ei nu sunt trași la xerox, au fiecare individualitatea sa, ceea ce nu e rău, dar în grup, și ca apariție, sunt în tonul spectacolului: Andrian Locovei, Ioan Codrea, Ciprian Ciuciu. De asemenea, nu putem omite prezența savuroasă, dinamică, plăcută, capabilă să creeze atmosferă, a tuturor celorlalți actori prezenți mult și cu folos în scenă, de la începutul și până la finalul spectacolului: George Voinesc, Ion Ruscuț, Tiberiu Covaci, Corina Cernea, Angela Tanko, Sebastian Lupu, Adela Lazăr, Mihaela Gherdan, Mirela Jurca, Nicolae Maghiar. Și lista ar mai putea continua cu toți membrii echipei pe care, cum știm, Victor și Adriana știu să-i adune în jurul lor și să-i facă utili spectacolului.

La a zecea reprezentație, publicul (sălile sunt mereu pline) a aplaudat minute în șir, la un final foarte bine gândit, chiar așa, ușor ironic, cu cântecul *Eternitate* interpretat admirabil de Richard Balint, în spatele căruia, pe o plasă metalică, ardeau la propriu (un efect extraordinar, aluziv, firește, dar bun ca efect) literele E T E R N I T A T E. Ce să mai adăugăm? Să aplaudăm și noi inițiativa instituției prin directorii ei Lucian Silaghi și Elvira Platon Râmbu. Și să sperăm că vor continua să găzduiască (în buna tradiție a vechii conduceri în jumătatea ei artistică) spectacole de valoare.

P.S. Fie-mi îngăduită o întrebare, în speranța că ea nu va supăra pe nimeni: de ce trebuie să invităm pentru roluri mijlocii actori din altă parte, când un actor talentat ca Șerban Borda stă pe tușă ?

Teatrul de Stat Oradea, Trupa „Iosif Vulcan“ – Nevestele vesele din Windsor, *soap opera* după William Shakespeare. Versiune scenică de Victor Ioan Frunză, Marian Popescu și Victoria Balint, după traducerile semnate de Vlaicu Bârna, Dragoș Protopopescu, Dan Duțescu, Marian Popescu. Direcția de scenă: Victor Ioan Frunză. Decor, costume, recuzită: Adriana Grand. Asistent scenografie: Oana Cernea. Training actori: Daniel Vulcu. Efecte scenice: Richard Balint și Victor I. Frunză. Muzica: Tibor Cari. Cu: Daniel Vulcu, Ion Abrudan, Pavel Sârghi, Ovidiu Mihăiță, Petre Ghimbășan, Richard Balint, Alexandru Rusu, Suzana Macovei, Anca Sigmirean, Elvira Platon Râmbu, Ioana Dragoș-Gajdo, Ioan Codrea, Andrian Locovei, Ciprian Ciuciu, George Voinesc, Ion Ruscuț, Tiberiu Covaci. În alte roluri: Corina Cernea, Angela Tanko, Adela Lazăr, Mihaela Gherdan, Mirela Jurca, Sebastian Lupu, Nicolae Maghiar. Corpul de ansamblu: Alexandru Rois, Adrian Pinte, Gheorghe Iernea, Kovacs Csaba. Orchestra: Tibor Cari (pian), Szabo Istvan (percuție), Kovacs Istvan (contrabas), Bodor Tibor (trompetă), Richard Balint (chitară), Kelemen Julia (soprană). Data premierei: 19 noiembrie 2005.